

УДК 378.018.8:373.5.011.3-051:793.3(477)
DOI <https://doi.org/10.31392/2311-5491/2019-70.2>

Андрощук Л. М.

ФАХОВА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ХОРЕОГРАФІЇ В СИСТЕМІ ХОРЕОГРАФІЧНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Йдеться про фахову підготовку майбутнього вчителя хореографії в системі хореографічно-педагогічної освіти в Україні. Представлено аналіз фахових дисциплін відповідно до навчальних планів, освітньо-професійних програм низки ЗВО, які здійснюють набір на спеціальності 024 Хореографія та 014 Середня освіта (Хореографія).

У дослідженні проаналізовано освітні програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальностями 024 Хореографія та 014 Середня освіта (Хореографія) Бердянського державного педагогічного університету, Державного вищого навчального закладу «Криворізький державний педагогічний університет», ДЗ «Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського», Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, Київського університету імені Бориса Грінченка, Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка, Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди.

Розглянуто дисципліни хореографічного циклу, які передбачають формування фахових компетентностей майбутнього вчителя хореографії, серед яких методика роботи з хореографічним колективом, класичний танець, сучасний танець, народно-сценічний танець, сучасний бальний танець, історико-побутовий танець, мистецтво балетмейстера. Висвітлено стан забезпечення фахових дисциплін навчально-методичними виданнями, авторами яких є викладачі педагогічних ЗВО.

Ключові слова: хореографія, хореографічно-педагогічна освіта, освітньо-професійна програма, заклад вищої освіти, майбутній вчитель хореографії, фахова підготовка, навчальний посібник.

На сучасному етапі розвитку вищої освіти мистецька освіта потребує особливої уваги. За 30-річний період існування вищої хореографічно-педагогічної освіти з'явилися традиції та інновації у підготовці вчителів хореографії в педагогічних закладах вищої освіти, які недостатньо досліджені.

Грунтовний аналіз змісту фахової підготовки майбутніх вчителів хореографії у педагогічному закладі вищої освіти дозволить виявити недоліки та окреслити перспективи розвитку хореографічно-педагогічної освіти в Україні.

Аналіз наукових досліджень свідчить, що проблемам мистецької освіти приділяється значна увага. Історичним аспектам розвитку мистецької освіти України присвячені дослідження О. Жирова, О. Комаровської, І. Мурованої, Г. Ніколаї, В. Черкасова та інших. Проблеми хореографічної освіти висвітлено в роботах В. Богути, П. Ковалю, Ю. Ростовської, Я. Рєви, П. Фриза, Т. Чурпїти та інших.

Аспекти фахової підготовки майбутніх вчителів мистецьких дисциплін досліджували Т. Благова, Ю. Волкова, О. Мартиненко, О. Реброва, О. Рудницька, О. Олексюк, О. Пархоменко, Т. Сердюк, О. Таранцева та інші.

Потребують подальшого вивчення проблеми фахової підготовки майбутнього вчителя хореографії в закладах вищої освіти.

Мета статті – дослідити фахову підготовку майбутнього вчителя хореографії в системі хореографічно-педагогічної освіти в Україні в аспекті вивчення хореографічних дисциплін на основі аналізу освітньо-професійних програм ЗВО.

На етапі реформування вищої освіти в Україні виникає потреба пошуку шляхів вдосконалення фахової підготовки майбутнього вчителя хореографії на основі збереження традицій та впровадження інновацій в освітній процес ЗВО.

Підготовка майбутніх вчителів хореографії в педагогічних закладах вищої освіти за ступенями вищої освіти бакалавр та магістр здійснюється відповідно до освітньо-професійної програми, затвердженої ЗВО.

Нами проаналізовано освітньо-професійні програми, навчальні та робочі програми, навчальні плани ЗВО, які здійснюють набір на спеціальності 024 Хореографія та 014 Середня освіта (Хореографія), серед яких:

- Бердянський державний педагогічний університет;
- Державний вищий навчальний заклад «Криворізький державний педагогічний університет»;
- ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;
- Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка;
- Київський університет імені Бориса Грінченка;
- Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького;
- Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка;
- Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка;
- Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини;
- Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди.

Аналіз освітньо-професійних програм ЗВО виявив, що вони передбачають отримання здобувачем вищої освіти різних кваліфікацій, залежно від спеціальності та додаткової спеціалізації:

Освітня програма першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Хореографія) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка Бердянського державного педагогічного університету: спеціальність «Хореографія», спеціалізація «Фізична культура і спорт». Кваліфікація – Бакалавр хореографії. Хореограф, керівник хореографічного колективу, фітнес-тренер.

Освітня програма першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 024 Хореографія галузі знань 02 Культура і мистецтво Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка: спеціальність «Хореографія». Кваліфікація – Хореограф. Балетмейстер. Керівник хореографічного колективу.

Освітня програма першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 024 Хореографія галузі знань 02 Культура і мистецтво Київського університету імені Бориса Грінченка: спеціальність «Хореографія». Кваліфікація – Бакалавр хореографії, хореограф, керівник хореографічного колективу [6].

Освітня програма першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 024 Хореографія галузі знань 02 Культура і мистецтво Державного вищого навчального закладу «Криворізький державний педагогічний університет»: спеціальність «Хореографія». Кваліфікація – бакалавр середньої освіти (Хореографія), спеціалізація – «Організація роботи хореографічного колективу». Кваліфікація – Бакалавр хореографії. Керівник хореографічного колективу [11].

Освітня програма першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Хореографія) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка: спеціальність «Середня освіта (Хореографія)», спеціалізації за вибором студента – «Керівництво хореографічним колективом» або «Середня освіта (Мова і література (англійська))». Кваліфікація – бакалавр хореографії [10].

Освітня програма першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 024 Хореографія галузі знань 02 Культура і мистецтво Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди: спеціальність «Хореографія». Кваліфікація – бакалавр хореографії [9].

Освітня програма першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Хореографія) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини: спеціальність «Середня освіта (Хореографія)», спеціалізація – «Художня культура». Кваліфікація – Вчитель хореографії [12].

Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття ступеня вищої освіти бакалавр, складає 240 кредитів. Не менше 50 % обсягу освітньої програми спрямовано на формування компетентностей за спеціальністю Хореографія.

Дослідники педагогічної освіти О. Дубасенюк, Т. Семенюк, О. Антонова, спираючись на ідею контекстового навчання у ЗВО, виокремлюють три основні види діяльності студентів:

- навчальна діяльність (лекції, семінари, лабораторні та практичні заняття);
- квазіпрофесійна діяльність (відтворення елементів праці вчителя в умовах вузу);
- навчально-професійна діяльність студентів під час різних видів практики, виконання науково-дослідної роботи, написання курсових та кваліфікаційних робіт [2, с. 13].

Т. Благова зазначає, що «структура хореографічної підготовки в системі педагогічної освіти передбачає різноманітні форми організації навчально-пізнавальної діяльності студентів. Серед них найбільш використовуваними є лекція, практичне і лабораторне заняття, самостійна та індивідуальна робота студентів, консультації, реферати, курсові роботи, а також різні види педагогічних практик» [1, с. 72].

Ми погоджуємося з класифікацією, запропонованою розробниками освітньо-професійної програми підготовки бакалавра хореографії Київського університету імені Бориса Грінченка, в якій серед форм організації освітнього процесу підготовки хореографа в ЗВО виділено аудиторні (лекції, лабораторні, практичні, семінарські), позааудиторні (індивідуальні, консультації, написання та захист курсових робіт, випускних кваліфікаційних робіт, практика, науково-дослідна робота, навчально-творча робота в самодіяльних колективах), самостійна робота [6].

Розглянемо фахову підготовку майбутнього вчителя хореографії в освітній діяльності в аспекті вивчення дисциплін хореографічного циклу, метою якої є формування професійної компетентності вчителя хореографії.

Дослідник хореографічної освіти О. Мартиненко зазначає, що «професійна компетентність вчителя хореографії – це властивість особистості, що виявляється в здатності до педагогічної, виконавської та балетмейстерської діяльності, теоретичній й практичній готовності вчителя хореографії до викладання хореографії в системі шкільної та позашкільної освіти, спроможність результативно діяти, ефективно розв'язувати стандартні та проблемні ситуації, які виникають у практичній педагогічній діяльності» [5, с. 167].

Дисципліни, які передбачають формування фахових компетентностей, серед рекомендованого переліку дисциплін навчальних планів підготовки бакалаврів зі спеціальності 024 Хореографія та 014 Середня освіта (Хореографія):

- «Методика роботи з хореографічним колективом» («Робота з хореографічним колективом»; «Теорія і (та) методика роботи з хореографічним колективом»);

- «Класичний танець» («Теорія і (та) методика викладання класичного танцю»; «Теорія і методика класичного хореографічного виховання», «Теорія і методика класичного танцю»);
- «Сучасний танець» («Теорія і (та) методика викладання сучасного танцю»; «Теорія і методика сучасного хореографічного виховання», «Теорія і методика сучасного танцю»);
- «Народно-сценічний танець» («Теорія і методика викладання народно-сценічного танцю»; «Теорія і методика народно-сценічного хореографічного виховання», «Теорія і методика народно-сценічного танцю»);
- «Сучасний бальний танець» («Теорія і методика викладання бального танцю», «Теорія і методика викладання сучасного бального танцю»);
- «Історико-побутовий танець» («Теорія і (та) методика викладання історико-побутового танцю», «Історико-побутовий та соціальний танець»);
- «Мистецтво балетмейстера» («Композиція танцю та мистецтво балетмейстера») тощо.

Курс «Методика роботи з хореографічним колективом» знайомить студентів з класифікацією хореографічних колективів, видами діяльності керівника колективу, особливостями організації та роботи дитячого колективу, методичними засадами роботи з дітьми різного віку. Мета курсу – підготовка студента до професійної діяльності в якості вчителя хореографії та керівника хореографічного колективу.

Серед навчально-методичного забезпечення дисципліни навчально-методичний посібник «Теорія і методика роботи з дитячим хореографічним колективом» П. І. Фриза; навчальні посібники «Теорія та методика роботи з дитячим хореографічним колективом (дошкільний вік)», «Методика хореографічної роботи з дітьми» та «Методика хореографічної роботи з дітьми старшого дошкільного віку» О. В. Мартиненко; навчальний посібник «Методика хореографічної освіти дітей» Ю. О. Ростовської; посібник «Методика роботи з дитячим хореографічним колективом сучасного бального танцю» Н. А. Бугаєць, О. І. Пінчук, М. С. Пінчук, С. І. Пінчук та інші.

Курс «Теорія та методика класичного танцю» передбачає вивчення методики виконання елементів класичного танцю, вироблення танцювальної техніки для втілення в пластичних формах танцювальної композиції і хореографічного образу. Мета курсу – забезпечити правильну постановку всіх частин тіла, виховати хореографічні навички, сприяти розвитку координації рухів; ознайомити з методикою проведення уроку класичного танцю.

Серед навчально-методичного забезпечення дисципліни «Програма і методичні рекомендації для викладачів педагогічних інститутів та майбутніх учителів хореографії з предмета «Теорія та методика класичного танцю» О. О. Таранцевої; «Термінологічний словник класичного танцю» О. О. Шилиної; «Теорія та методика викладання класичного танцю» В. А. Сидоренко, О. В. Халабурдіної, Л. М. Горенкової; «Руки класичного танцю у схемах» О. Є. Рехліцької та інші.

Курс «Теорія та методика викладання сучасного танцю» знайомить студентів з основами сучасних танцювальних технік, методикою побудови сучасних хореографічних композицій, кращими зразками сучасного танцю. Мета курсу – ознайомлення з основними напрямками сучасного хореографічного мистецтва, найвідомішими представниками та кращими зразками сучасного танцю.

Викладачами ЗВО з метою підвищення якості підготовки майбутнього хореографа з дисципліни «Сучасний танець» укладено робочі програми «Теорія та методика викладання сучасного танцю» та «Сучасна пластика» Л. Л. Козинко, навчальний посібник «Теорія і методика сучасного танцю» О. О. Мартинів, І. М. Кутняк, «Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів з дисципліни «Теорія та методика сучасного танцю». І. С. Грошовик та інші.

Курс «Теорія та методика народного танцю» пропонує студентам вивчення традицій народної танцювальної культури народів світу, передбачає ознайомлення з танцювальною лексикою та хореографічними композиціями, пропонує познайомитися з образною сутністю танцювальної культури інших народів, що сприяє патріотичному та інтернаціональному вихованню. Мета курсу – оволодіння основами народно-сценічного танцю і методикою його викладання у школі та позашкільних навчальних закладах.

Навчально-методичні видання з народно-сценічного танцю представлені посібником «Народно-сценічний танець: вправи біля станка» Н. А. Бугаєць, О. В. Ліманської; підручником «Теорія та методика народно-сценічного танцю» С. В. Куценка, посібником «Теорія та методика народно-сценічного танцю» Р. В. Павленко, навчальним посібником «Теорія та методика народно-сценічного танцю» співавторів П. І. Фриза, О. О. Мартинів, Л. І. Мартинів

Запропонований студентам навчальний теоретичний і практичний матеріал курсу «Теорія і методика викладання сучасного бального танцю» передбачає вивчення методики виконання європейської та латиноамериканської програм бального танцю та методики проведення уроку сучасного бального танцю. Мета курсу – оволодіння основами сучасного бального танцю та методикою його викладання у школі та позашкільних навчальних закладах.

Навчально-методичне забезпечення дисципліни підсилене електронним посібником «Теорія і методика європейських танців» Т. О. Благової та О. А. Жирова; навчально-методичним посібником «Історія та методика бального танцю» Н. В. Терешенко; навчальним посібником «Методика викладання хореографічних дисциплін. Частина 1. Європейські танці» Н. А. Бугаєць, О. І. Пінчук, С. І. Пінчук, М. С. Пінчук та інші.

Курс «Теорія та методика історико-побутового танцю» знайомить студентів з становленням історико-побутового танцю у процесі історичного розвитку суспільства, з основними елементами та кращими зраз-

ками побутових танців різних історичних епох. Мета курсу – ознайомлення з історією виникнення та становлення історико-побутових танців, вивчення елементів та кращих зразків історико-побутових танців.

Для курсу в системі хореографічно-педагогічної освіти розроблено навчально-методичні посібники «Теорія та методика історико-побутового танцю» Т. І. Сердюк та А. Ю. Криворотенко.

Курс «Мистецтво балетмейстера» знайомить студентів з особливостями створення хореографічних композицій, кращими зразками танцювальної культури України та світу, творчим доробком видатних балетмейстерів, сприяє розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії. Мета курсу – оволодіння основами побудови хореографічного твору [14].

Теоретичні, методичні та практичні аспекти побудови хореографічного твору висвітлені в навчальних посібниках «Гармонія танцю» А. М. Кривохижі, «Мистецтво балетмейстера» А. Є. Рехліцької, «Розгорнута хореографічна форма» Л. М. Андрощук та інші.

Вищезазначений перелік не вичерпує характеристики всіх дисциплін хореографічного циклу, а лише демонструє уніфікацію освітніх програм в аспекті класичної фахової хореографічної підготовки.

О. В. Мартиненко стверджує, що рівні сформованості професійної компетентності визначаються за результатами навчання [5]. Серед програмових результатів навчання студентів-хореографів освітнього ступеня «бакалавр»:

1. Виконання завдань та обов'язків відповідного рівня фахової діяльності.
2. Здатність працювати з науково-методичними джерелами та мультимедійними технологіями, обробляти та застосовувати в освітній діяльності відповідний музичний супровід.
3. Застосування елементів теоретичного й експериментального дослідження в професійній діяльності.
4. Володіння державною мовою, основами професійної культури та акторською майстерністю.
5. Здатність розрізняти хореографічні напрями, течії, жанри, стилі за їхніми сутнісними характеристиками.
6. Використання гуманістичного (художньо-виховного, здоров'язберігаючого, національно-світоглядного, творчо-розвивального) потенціалу українського танцювального мистецтва у формуванні ціннісної сфери юного покоління громадян України.
7. Здатність до створення хореографічних композицій та сценічних постановок.
8. Володіння професійно-практичними навичками навчання хореографічних дисциплін (за видами), здатність скеровувати танцювальну та ритмічно-рухову діяльність учнів, співвідносити психофізіологічні та анатомічні характеристики дитини із методикою проведення занять хореографії.
9. Застосування сучасних методик і технологій (зокрема мультимедійних) для забезпечення якості навчально-виховного процесу в загальноосвітніх, дошкільних та позашкільних закладах освіти.
10. Удосконалення й підвищення власного компетентнісного рівня, уміння працювати з дітьми з особливими потребами, володіння основами логоритмічної та хореотерапевтичної діяльності.
11. Володіння методами й методиками діагностування творчих досягнень учнів у сфері хореографії.
12. Демонстрація власної хореографічно-виконавської та художньо-педагогічної культури.
13. Здатність дотримуватись етичних норм у формуванні комунікаційних стратегій із колегами, соціальними партнерами, учнями (вихованцями) та їхніми батьками.
14. Організація співпраці учнів / вихованців на заняттях хореографії та у дитячому танцювальному колективі.
15. Здатність керуватися у своїй діяльності принципами толерантності, творчого діалогу, співробітництва, взаємоповаги до всіх учасників освітнього процесу [12].

Висновки. Таким чином, у результаті дослідження фахової підготовки майбутнього вчителя хореографії в системі хореографічно-педагогічної освіти в Україні виявлено, що ЗВО готують бакалаврів хореографії за спеціальностями 024 Хореографія та 014 Середня освіта (Хореографія). Освітньо-професійні програми передбачають формування у майбутніх хореографів фахових компетентностей в результаті вивчення комплексу дисциплін, серед яких «Методика роботи з хореографічним колективом», «Класичний танець», «Сучасний танець», «Народно-сценічний танець», «Сучасний бальний танець», «Історико-побутовий танець», «Мистецтво балетмейстера» та інші. Аналіз стану навчально-методичного забезпечення виявив, що студенти в достатній кількості забезпечені навчально-методичними виданнями з фахових дисциплін, авторами або укладачами яких є викладачі ЗВО. Рівні сформованості професійної компетентності визначаються за результатами навчання.

Використана література:

1. Благова Т. О. Особливості професійної підготовки майбутніх учителів-хореографів у системі педагогічної освіти. *Вісник Житомирського державного університету. Вип. 50. Педагогічні науки.* Житомир, 2010. С. 72–76.
2. Дубасенюк О. А., Семенюк Т. В., Антонова О. Є. Професійна підготовка майбутнього вчителя до педагогічної діяльності: монографія. Житомир: Житомир. держ. пед. ун-т, 2003. 193 с.
3. Кафедра хореографії та музично-інструментального виконавства СумДПУ імені А. С. Макаренка. URL: https://www.sspu.sumy.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=170&Itemid=683 (дата звернення 26.09.2019).
4. Кафедра музичного мистецтва і хореографії ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського». URL: <https://pdpu.edu.ua/kaf-muz-hor/kafedra-muzichnogo-mistetstva-i-khoreografji.html> (дата звернення 26.09.2019).
5. Мартиненко О. В. Формування професійної компетентності майбутніх учителів хореографії в умовах вищого навчального закладу. *Проблеми підготовки сучасного вчителя. № 12.* 2015. С. 165–174.

6. Освітньо-професійна програма 024.00.01 «Хореографія» (за видами), рівень вищої освіти: перший (бакалаврський), галузь знань: 02 Культура і мистецтво, спеціальність: 014 Середня освіта (Хореографія). Київський університет імені Бориса Грінченка. Київ, 2017. 21 с.
7. Освітньо-професійна програма «Хореографія», рівень вищої освіти перший, ступінь вищої освіти бакалавр, галузь знань 01 Освіта/Педагогіка, 024 Хореографія, спеціалізація 017 фізична культура і спорт. Бердянський державний педагогічний університет. Бердянськ, 2018. 9 с.
8. Освітньо-професійна програма «Хореографія», перший (бакалаврський) рівень освіти, спеціальність 024 Хореографія, галузь знань 02 Культура і мистецтво, кваліфікація: бакалавр хореографії. Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка. Дрогобич, 2017. 14 с.
9. Освітня програма «Хореографія», галузь знань: «02 Культура і мистецтво», спеціальність: «024 Хореографія», освітній ступінь: бакалавр. Харківський національний педагогічний університету імені Г. С. Сковороди. Харків, 2016. 5 с.
10. Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Хореографія)» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Хореографія) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, 2018. 9 с.
11. Освітньо-професійна програма здобувача вищої освіти, рівень вищої освіти: перший (бакалаврський), ступінь вищої освіти: бакалавр, галузь знань: 02 Культура і мистецтво, спеціальність: 024 Хореографія. Державний вищий навчальний заклад «Криворізький державний педагогічний університет». Кривий Ріг, 2016. 21 с.
12. Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Хореографія)» першого рівня вищої освіти (бакалавр) за спеціальністю 014 Середня освіта (Хореографія) зі спеціалізацією: художня культура галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини. Умань, 2017. 12 с.
13. Пархоменко О. М. Формування балетмейстерських умінь майбутніх учителів хореографії в процесі фахової підготовки : дис.... канд. пед. наук : 13.00.04. Ніжин, 2016. 249 с.
14. Програмове забезпечення фахової підготовки майбутнього вчителя хореографії: навч. посіб. / упор. Л. М. Андрощук та ін. ; за ред. Л. М. Андрощук. Умань : ВПЦ «Візаві», 2017. 142 с.
15. Профіль освітньо-професійної програми «Хореографія» зі спеціальності 024 Хореографія. Ступінь вищої освіти бакалавр. Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького. Мелітополь, 2016. 6 с.
16. Шеремета В. І. Освітньо-професійна програма підготовки педагогів-хореографів та її практична реалізація. *Науковий вісник Ужгородського університету* : Серія: Педагогіка. Соціальна робота. Ужгород. Вип. 23, 2011. С. 207–209.

References:

1. Blahova, T.O. (2010) Osoblyvosti profesiinoy pidhotovky maibutnix uchyteliv-khoreohrafiv u systemi pedahohichnoi osvity [Features of professional training of future choreographer teachers in the pedagogical education system]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu*, 50, *Pedahohichni nauky*, 72–76. [in Ukrainian].
2. Dubaseniuk, O.A., Semeniuk, T.V., Antonova, O.Ye. (2003) *Profesiina pidhotovka maibutnoho vchytelia do pedahohichnoi diialnosti* [Professional preparation of future teacher for pedagogical activity]. Zhytomyr : Zhytomyr. derzh. ped. un-t. [in Ukrainian].
3. Kafedra khoreohrafii ta muzychno-instrumentalnoho vykonavstva SumDPU imeni A. S. Makarenka [Chair of choreography and musical-instrumental performance of SS Makarenko]. (n.d.). [www.sspu.sumy.ua](https://www.sspu.sumy.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=170&Itemid=683) Retrieved from https://www.sspu.sumy.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=170&Itemid=683. [in Ukrainian].
4. Kafedra muzychnoho mystetstva i khoreohrafii DZ «Pivdenoukrainskyi natsionalnyi pedahohichnyi universytet imeni K. D. Ushynskoho» [Chair of Musical Arts and Choreography of State Institution «South Ukrainian National Pedagogical University named after KD Ushinsky»]. (n.d.). [pdpu.edu.ua](https://pdpu.edu.ua/kaf-muz-hor/kafedra-muzichnogo-mistetstva-i-khoreografiji.html). Retrieved from <https://pdpu.edu.ua/kaf-muz-hor/kafedra-muzichnogo-mistetstva-i-khoreografiji.html> [in Ukrainian].
5. Martynenko, O.V. (2015) Formuvannya profesiinoy kompetentnosti maibutnix vchyteliv khoreohrafii v umovakh vyshchoho navchalnoho zakladu [Formation of professional competence of future choreography teachers in higher education]. *Problemy pidhotovky suchasnoho vchytelia*, 12, 165–174. [in Ukrainian].
6. Osvitno-profesiina prohrama 024.00.01 Khoreohrafiia (za vydamy), riven vyshchoi osvity: pershyi (bakalavrskyi), haluz znan: 02 Kultura i mystetstvo, spetsialnist: 014 Serednia osvita (Khoreohrafiia). Kyivskiy universytet imeni Borysa Hrinchenka [Educational and professional program 024.00.01 Choreography (by type), higher education level: first (bachelor), branch of knowledge: 02 Culture and art, specialty: 014 Secondary education (choreography). Borys Grinchenko University of Kyiv]. (2017). Kyiv. [in Ukrainian].
7. Osvitno-profesiina prohrama Khoreohrafiia, riven vyshchoi osvity pershyi, stupin vyshchoi osvity bakalavr, haluz znan 01 Osvita/ Pedahohika, 024 Khoreohrafiia, spetsializatsiia 017 fizychna kultura i sport. Berdianskyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet [Professional Education Program Choreography, Higher Education First Level, Higher Education Bachelor's Degree 01 Education / Pedagogy, 024 Choreography, Specialization 017 Physical Culture and Sports. Berdyansk State Pedagogical University]. (2018). Berdiansk. [in Ukrainian].
8. Osvitno-profesiina prohrama «Khoreohrafiia», pershyi (bakalavrskyi) riven osvity, spetsialnist 024 Khoreohrafiia, haluz znan 02 Kultura i mystetstvo, kvalifikatsiia: bakalavr khoreohrafii. Drohobytskyi derzhanyi pedahohichnyi universytet imeni Ivana Franka [Educational and professional program «Choreography», first (bachelor) level of education, specialty 024 Choreography, branch of knowledge 02 Culture and art, qualification: bachelor of choreography. Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University]. (2017). Drohobych. [in Ukrainian].
9. Osvitnia prohrama «Khoreohrafiia», haluz znan: «02 Kultura i mystetstvo», spetsialnist: «024 Khoreohrafiia», osvittii stupin: bakalavr. Kharkivskiy natsionalnyi pedahohichnyi universytetu imeni H. S. Skovorody [Educational program «Choreography», branch of knowledge: «02 Culture and art», specialty: «024 Choreography», educational degree: bachelor. G. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University]. (2016). Kharkiv. [in Ukrainian].
10. Osvitno-profesiina prohrama «Serednia osvita (Khoreohrafiia)» pershoho rinvnia vyshchoi osvity za spetsialnistiu 014 Serednia osvita (Khoreohrafiia) haluzi znan 01 Osvita/ Pedahohika. Poltavskiy natsionalnyi pedahohichnyi universytet imeni V. H. Korolenka [Educational-professional program «Secondary education (Choreography)» of the first level of higher education in specialty 014 Secondary education (Choreography) of the field of knowledge 01 Education / Pedagogy. Poltava National Pedagogical University named after V.G. Korolenko]. (2018). Poltava. [in Ukrainian].

11. Osvitno-profesiina prohrama здобувача вищої освіти, ривен вищої освіти: перший (бакалаврський), ступінь вищої освіти: бакалавр, haluzi znan: 02 Kultura i mystetstvo, spetsialnist: 024 Khoreohrafiia. Derzhavnyi vyshchyi navchalnyi zaklad «Kryvorizkyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet» [Educational and professional program of the higher education applicant, higher education level: first (bachelor's), higher education degree: bachelor, branch of knowledge: 02 Culture and art, specialty: 024 Choreography. State Higher Educational Institution «Krivoy Rog State Pedagogical University»]. (2016). Kryvyi Rih. [in Ukrainian].
12. Osvitno-profesiina prohrama «Serednia osvita (Khoreohrafiia)» pershoho rivnia vyshchoi osvity (bakalavr) za spetsialnistiu 014 Serednia osvita (Khoreohrafiia) zi spetsializatsiieiu: khudozhnia kultura haluzi znan 01 Osvita/Pedahohika. Umanskyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet imeni Pavla Tychyny [Educational-professional program «Secondary education (Choreography)» of the first level of higher education (bachelor) in the specialty 014 Secondary education (Choreography) with specialization: artistic culture of the field of knowledge 01 Education / Pedagogy. Pavel Tychyna Uman State Pedagogical University]. (2017). Uman. [in Ukrainian].
13. Parkhomenko, O. M. (2016) Formuvannia baletmeisterskykh umin maibutnikh uchyteliv khoreohrafiy v protsesi fakhovoi pidhotovky [Formation of ballet master's skills of future choreography teachers in the process of professional training]. *Candidate's thesis*. Nizhyn. [in Ukrainian].
14. Androshchuk, L. M. (2017) (Eds.). Prohramove zabezpechennia fakhovoi pidhotovky maibutnoho vchytelia khoreohrafiy ` [Software for professional training of the future choreography teacher]. Uman : VPTs «Vizavi». [in Ukrainian].
15. Profil osvitno-profesiinoi prohramy «Khoreohrafiia» zi spetsialnosti 024 Khoreohrafiia. Stupin vyshchoi osvity bakalavr. Melitopolskyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet imeni Bohdana Khmelnytskoho [Profile of the educational and professional program «Choreography» in the specialty 024 Choreography. Higher Education Bachelor's Degree. Melitopol Bogdan Khmelnytsky State Pedagogical University]. (2016). Melitopol. [in Ukrainian].
16. Sheremeta, V. I. (2011) Osvitno-profesiina prohrama pidhotovky pedahohiv-khoreohrafiiv ta yii praktychna realizatsiia [Educational and professional training program for choreographers and its practical implementation]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu* : Serii: Pedahohika. Sotsialna robota. Uzhhorod, 23, 207–209. [in Ukrainian].

Androshchuk L. M. Professional training of a future choreography teacher in the system of choreographic and pedagogical education in Ukraine

The article deals with the professional training of the future choreography teacher in the system of choreographic and pedagogical education in Ukraine. The analysis of professional subjects is presented in accordance with the curricula, educational and professional programs of a number of higher education institutions, which are enrolled in the specialty 024 Choreography and 014 Secondary education (Choreography).

The study analyzes the educational programs of the first (bachelor) level of higher education in the specialties 024 Choreography and 014 Secondary education (Choreography) of Berdyansk State Pedagogical University, State Higher Educational Institution «Kryvyi Rih State Pedagogical University», «Ushynskii South Ukrainian National Pedagogical University», Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University, Boris Grinchenko Kyiv University, Melitopol States Pedagogical University, Poltava National Pedagogical University, Sumy State Pedagogical University, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, Kharkiv National Pedagogical University.

The subjects of the choreographic cycle, which include the formation of professional competencies of the future choreography teacher, including the methods of work with the choreographic group, classical dance, modern dance, folk-dance, modern ballroom dance, historical and ballet, art. The state of providing the professional disciplines with educational and methodical publications, which are the teachers of pedagogical educational institutions, is covered. A thorough analysis of the content of future teachers of choreography professional training of in higher education pedagogical institution let outline the disadvantages and the prospects for the development of choreographic-pedagogical education in Ukraine.

Key words: choreography, choreographic and pedagogical education, educational and professional program, institution of higher education, future teacher of choreography, professional training, textbook.

УДК 378+811.11+37.014.12

DOI <https://doi.org/10.31392/2311-5491/2019-70.3>

Анисимова Ю. П.

**МЕТОДОЛОГИЧЕСКАЯ СУЩНОСТЬ ИНТЕГРАЦИИ
В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ ЮРИСТОВ-МЕЖДУНАРОДНИКОВ
ИНОЯЗЫЧНОМУ ЧТЕНИЮ ПРАВОВЕДЧЕСКИХ ТЕКСТОВ**

Статья посвящена проблеме интеграции в процессе обучения будущих юристов-международников иноязычному чтению правоведческих текстов. Обоснована актуальность такого обучения; проанализирована специфика интегрированного процесса обучения будущих юристов международного права их профессиональной и иноязычной речевой деятельности и в частности такому ее виду, как «чтение». Установлено, что правоведческие и иноязычные знания и умения будут приобретаться в едином учебном процессе во взаимосвязи друг с другом и на одном и том же печатном материале, каким является англоязычная законодательная литература. Выявлено, что интегрированный процесс обучения профессиональной и иноязычной читательской деятельности находится в постоянном созидательном движении, обусловленном основополагающими законами диалектики – законом единства и борьбы противоположностей, законом перехода количественных изменений в качественные. Установлено, что при обучении англоязычному чтению правоведческой литературы будущих юристов международного права чтение будет рассматриваться как